‘God is lucht voor mij’

Symposium over de spiritualiteit van wijlen bisschop Jan Bluyssen

Het is bijna drie jaar geleden dat de Bossche bisschop Jan Bluyssen overleed. Hij was een bijzondere bisschop met een geheel eigen spiritualiteit en opvatting over christen-zijn in deze wereld. Ook al was hij sinds 1984 wegens ernstige gezondheidsproblemen niet meer verantwoordelijk voor het bisdom, voor velen bleef hij een bron van bemoediging en inspiratie. ‘God is lucht voor mij’ was een uitspraak waarmee Bluyssen op een beeldende manier aangaf dat God in zijn leven hetzelfde belang had als de lucht die hij ademde, essentieel voor zijn leven.

Symposium

Op vrijdag 13 mei jl. is in de St.-Clemenskerk van Gerwen een symposium gehouden rondom de vraag wat Bluyssen als spiritualaal én als bisschop bewoog en hoe dat ook vandaag de dag nog van betekenis is voor de pastorale praktijk. “We kunnen nooit met een leeg hoofd lezen. Je bidt zoals je gelooft, en je gelooft zoals je bidt”, zo haalde de eerste inleider, prof. dr. Herwi Rikhof, de overleden bisschop aan, aan de hand van het door Jan Bluyssen geschreven boekje ‘De donkere stilte van God’. Op de vraag of Jan Bluyssen zelf ooit een mystieke ervaring heeft gehad, antwoordde die in 2002 met: “O nee, nee, gelukkig niet, durf ik te zeggen. Het zou me echt beangstigen. Maar feitelijk spreek ik nu als een dwaas, een onwetende. Ik moet eigenlijk zwijgen.”

Nabijheid

De tweede inleider van het symposium, Gerard Rooijakkers, die de inleiding schreef voor het bovengenoemde boekje, zei: “Bij de vele signeersessies die volgden op het verschijnen in 2009 van het boekje ‘De donkere stilte van God’, noteerde Bluyssen bij de handtekening en het kruisje meestal ook de aanbeveling: ‘Blijf zoeken’. Dit zou je als Bluyssens alternatieve lijfspreuk kunnen beschouwen, naast de officiële bisschoppelijke wapenspreuk ‘Quotodie ministrans’: ‘Dagelijks dienend’. Een mysticus is geen zonderling maar bijzonder is ie wel. “Als we elkaar liefhebben, woont God in ons. Wanneer wij voor de geest leven, worden wij medicijn, troost en liefde voor andere mensen. Want vriendschap is aanspreekbaarheid, aanwezigheid, nabijheid en liefde. Je kijkt naar anderen om iets over jezelf te ontdekken. Genade maakt de ander mooi, geeft mensen weer glans en maakt ze tot ‘schone’ mensen”, vond Jan Bluijssen.

Familiemens

Wim Bluyssen (75), de jongste broer van de bisschop en samen met de twee andere nog in leven zijnde broers Lammy en Vincent aanwezig op het

symposium, omschreef zijn oudste broer Jan als een ‘familiemens’. “Mijn moeder was zeer bezorgd toen ze hoorde dat Jan hulpbisschop zou worden van wijlen bisschop Bekkers. Zij voorvoelde dat het moeilijk zou kunnen worden voor haar oudste zoon, wiens lievelingsgerecht zijn hele leven ‘filosoof’ is gebleven, een soort hete-bliksemgerecht. “God is niet van-zelf-sprekend. Hij is kwetsbaar en moet worden uitgenodigd tot spreken. Maar al dondert de St. Jan in, wij hebben altijd nog onze eigen verbeeldingskracht om ons eigen Godsbeeld opnieuw op te halen. Nooit heeft iemand God aanschouwd maar hij is te vinden in het alledaagse”, zo haalde broer Wim zijn priester-broer aan.

Loyaliteit

Op het eind van het symposium haalden verschillende mensen persoonlijke herinneringen op aan Jan Bluyssen.
“Hij is altijd trouw gebleven aan zijn geloof en loyaal ten opzichte van zijn opvolgers. Nooit sprak hij zich negatief over hen uit. Terwijl mensen die Bluyssen goed kenden, echt wel wisten hoe hij er in zijn hart over dacht. Het ging hem letterlijk en figuurlijk aan zijn hart”.
Een neef van Bluyssen zei: “Oom Jan of heeroom, zoals ik hem in mijn kinderjaren noemde, liet veel aan het geweten van mensen over. Uit heel zijn houding voelde je dat God verborgen is, maar ons *rakelings dichtbij*. Want vroeg je hem waar God te vinden was, dan kon je als antwoord krijgen: “God is niet verdwenen maar hij heeft geen vaste woon- en verblijfplaats”.

Het luid meegezongen ‘Wij hebben voor u gebeden, dat uw geloof niet bezwijkt’, lijflied van Jan Bluyssen, en het klaterend applaus op het eind gaven aan hoe goed de aanwezigen dit symposium hebben ervaren. In Jan Bluyssen is in augustus 2013 een warm, bijzonder, spiritueel en eerlijk mens heengegaan. Een mens die aangaf ‘door God geraakt te zijn’. Maar gelukkig kunnen we ons warmen aan veel inspirerende herinneringen.

Carla Metz